

## เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราสวดมนต์ทำวัตร เห็นไหม ชราธัมโมมมิ ชะรัง อะนะติโต นี่มันจะเป็น  
อย่างนี้ ร่างกายจะเป็นอย่างนี้ มันชราคร่ำคร่าเป็นธรรมดา

ความชราคร่ำคร่าเป็นธรรมดานะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เวลาเกิดมา  
เป็นมนุษย์นี่เรามีร่างกายและจิตใจ เราว่าเป็นสมบัติของเรา เห็นไหม เราว่าเป็นสมบัติ  
ของเรา เราก็แสวงหาทั้งทางโลก แสวงหาสิ่งต่างๆ เพื่อดำรงชีวิตของเรา แต่เวลาธรรมะ  
มันจะชราไปข้างหน้า แล้วเราเป็นชาวพุทธกัน เราก็เข้าใจว่าคนเราเกิดมามีที่สุดคือการ  
พลัดพราก แต่ที่สุดคือการพลัดพรากนี้เราจะมีสติปัญญาแค่ไหน

ถ้าเรามีสติปัญญาแค่ไหน เห็นไหม มีสติปัญญาแค่ไหน นี่มีสติปัญญาแค่  
การศึกษา มีสติปัญญาแค่จำมา จำมาก็เข้าใจได้ มันก็เหมือนเรานี้ คูสิ เราไปโรงพยาบาล  
กันทุกคนเราก็รู้จักโรค รู้จักยาทั้งนั้นแหละ มันก็เหมือนเรานี้เราเข้าใจได้แค่นี้ไง แต่ถ้า  
คนมีการศึกษาแล้วมีการปฏิบัติขึ้นมา นี่ถ้าหมอเข้าใจได้มากกว่านั้น แล้วผู้ที่ปฏิบัติขึ้นมา  
มันเข้าใจได้มากกว่านั้น มันจะรู้ของมันและมันจะเข้าใจได้มากกว่านั้น แต่เข้าใจได้  
มากกว่านั้นแล้วมันก็มีความทุกข์เป็นธรรมดา เพราะมันไม่สามารถถอดถอนทุกข์อันนี้  
ได้

ฉะนั้นถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา มันจะถอดถอนของมันได้ ถ้าถอดถอน  
ของมันได้ เห็นไหม กิริยาคือกิริยานะ แต่สัจจะความจริงเป็นสัจจะความจริง นี่มัน  
เหมือนกันไหมละ เหมือนกับการศึกษานี้ที่เราเข้าใจได้ เราเป็นชาวพุทธ เรามีการศึกษา  
เราก็เข้าใจได้ แต่หัวใจมันเป็นตามนั้นไหมละ หัวใจมันเข้าใจได้แล้วมันปล่อยวาง  
อะไรบ้างละ.. มันเข้าใจได้ เข้าใจได้ในปริยัติ เห็นไหม มันเข้าใจในการศึกษาแต่มันไม่  
เข้าใจด้วยการประพฤติปฏิบัติ ไม่เข้าใจด้วยความเป็นจริง

มันเข้าใจด้วยความเป็นจริงนะมันอีกกรณีหนึ่ง ถ้ามันเข้าใจด้วยความเป็นจริง นี่  
ถ้าความเป็นจริง เห็นไหม คูสิ มนุษย์คนหนึ่งเกิดมาชาติหนึ่ง นี่มนุษย์.. รกปรากหลุมัน

ยังรอกอย่างหนึ่งนะ รกมนุษย์เป็นเรื่องเลย รกป่ารกหญ้านี้ถากถางขนาดไหนนะไม่มีใครมาฟ้องร้องนินทา เพราะเราทำความสะอาด เราทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ แต่ถ้ารกมนุษย์มนุษย์ที่ต่ำทราม มนุษย์ที่ทำลายบุคคลอื่น มนุษย์ที่ทำลายโดยทั่วๆ ไป นี้อย่างนั้นเราทำอย่างไรได้ล่ะ

ฆ่าก็ฆ่าไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเขาเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์ฆ่ากันไม่ได้ใช่ไหม เพราะมนุษย์มันมีสิทธิการคุ้มครอง นี่พอมันรกมนุษย์ขึ้นมา เห็นไหม รกหญ้าดีกว่ารกคน ถ้ารกคนนะรกคนเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเป็นคนดีล่ะ ถ้าเป็นคนดี..

นี่เราเกิดมา เกิดมาในพุทธศาสนา พุทธศาสนา ครูบาอาจารย์ของเราหล่อหลอมจิตใจของท่านนะ ท่านได้ประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านมีครูบาอาจารย์เป่าห้วเป่ากระหม่อมมา

พอเป่าห้วเป่ากระหม่อมมา เห็นไหม การเป่าห้วเป่ากระหม่อมมา นี่ดูสิ ในชาติตระกูลใดชาติตระกูลหนึ่ง ลูกหลานเราประสบความสำเร็จทางชีวิต ประกอบสัมมาอาชีพะจนเป็นที่น่าเชื่อถือของสังคม นี่มันยากขนาดไหน ครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านทำห้วใจของท่านมา

ทำห้วใจของท่านนะ ถ้าในห้วใจไม่เป็นหลักที่มั่นคง เวลาทนแรงเสียดสี มีแรงเสียดสีขึ้นมามันจะแสดงออก การแสดงออกนั้นมันก็เท่ากับมนุษย์คนหนึ่ง แต่ถ้ามีการที่เป่ากระหม่อมมา เห็นไหม แรงเสียดสีอย่างใดมันก็ไม่เข้าไปกระทบกระเทือนกับห้วใจดวงนั้น.. นี่มันไม่เข้าไปกระทบกระเทือนห้วใจดวงนั้น เพียงแต่ว่าลักษณะของผู้นำ ถ้าผู้นำนะสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก ถ้าสมควรจะชี้ผิดชี้ถูก ท่านจะชี้ของท่านทันที แต่เรื่องกระทบจิตใจดวงนั้นกระทบสิ่งนั้นไม่ได้

นี่สิ่งที่เป็นมนุษย์ เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมา สิ่งนี้มันเป็นสังขาร แต่ของเรา เราเป็นลูกศิษย์ลูกหาเรายังไม่ได้รับการเป่ากระหม่อมมาก็แล้วแต่ หรือผู้ใดที่ได้รับการเป่ากระหม่อมมา นี่ถ้าเป่ากระหม่อมมาแล้วมันเข้าใจสิ่งนั้น สภาวะสิ่งนั้น แต่ก็มีความรักมีความเคารพเหมือนกัน อย่างเราเป็นลูกศิษย์ลูกหา แต่การเป่ากระหม่อมนั้น เราไม่ได้เป่ากระหม่อมที่สุดของเรามา เราก็มีความพิร่ำพิไร เราก็อยากกตัญญูกตเวที อยากจะตอบสนองทั้งนั้นแหละ

นี่เรื่องของวัตถุนะ เราหาเงินหาทองมา หาทrophyสมบัติมานี่เราเก็บของเราไม่มีติด มันมีโจรภัย มีการปล้นมีการชิง มีการฉ้อการโกงได้ทั้งนั้นแหละ.. คุณงามความดี เรื่องของบุญกุศลนะ นี่จะมากมายขนาดไหน เห็นไหม คุณติ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากมายล้นฟ้าขนาดไหน เก็บอยู่ในใจดวงนั้นได้ เรามีความเคารพบูชา เรามีความต้องการไม่ให้กระทบกระเทือนในหัวใจของท่าน

เราก็มีความคิดอย่างนั้นทุกคนแหละ ! ความคิดอย่างนี้ เห็นไหม มันไม่เบียดเบียนใครเลย มันไม่ทำลายใครเลย มันเป็นประโยชน์ทั้งนั้นเลย มันไม่เหมือนวัตถุ วัตถุนี้หาที่เก็บที่ซับซ้อนเราจะเก็บไว้ที่ไหน แต่คุณงามความดีของเรา เราปรารถนาให้ท่านมีความสุข เราปรารถนาให้พ้นทั้งนั้น ฉะนั้นเราปรารถนาไป

เราปรารถนา เห็นไหม เราบอกว่าเราปรารถนา เราสัมผัสกันด้วยสายตา เราสัมผัสกันด้วยความรู้สึก เราสัมผัสกันเรามีความถนอมรักษากันด้วยอย่างนี้ แต่เรื่องความเป็นจริงก็คือความเป็นจริงอันหนึ่ง ฉะนั้นมันอยู่ที่คุณธรรมในหัวใจนั้น

ถ้าคุณธรรมในหัวใจนั้นมีหลักมีเกณฑ์ คุณธรรมในหัวใจนั้น นี่มันไม่มีอะไรไปกระเทือนอันนั้นได้.. ไม่มีอะไรไปกระเทือนอันนั้นได้ แต่ความช่วยเหลือนะ นี่ความช่วยเหลือของเรา ความช่วยเหลือของพวกเขา ถ้าเราศรัทธาถูกต้องที่เราจะต้องไปเยี่ยมไปเยียน นี่แสดงค่าน้ำใจ

ค่าน้ำใจนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ผู้อยู่ถึงอยู่ใกล้เรา จับชายจิวรเราไว้แต่ไม่ทำตามเราเหมือนอยู่ไกลเรา.. ผู้ที่อยู่ไกลแสนไกล แต่ทำตามเรา ประพฤติปฏิบัติตามเรา นั้นเหมือนอยู่ใกล้เรา”

จิตหนึ่ง ! จิตหนึ่ง.. จิตความรู้สึกเหมือนกัน ความรู้สึกคือความรู้สึก แต่ความรู้สึกอันนี้มันถึงกันได้ มันกระทบกระเทือนกันได้ เห็นไหม เวลาเราทำบุญกุศล เราอุทิศส่วนกุศลนี้อุทิศให้ใคร

จิตหนึ่ง ! นี่ความรู้สึกคือความรู้สึกใจ จิตนี้ ! จิตนี้ได้รับการกระทำอย่างนี้ จิตนี้เป็นอริยทรัพย์อย่างนี้ จิตนี้ได้นุ่มนวล นี่อุทิศส่วนความรู้สึกอันนี้ ความรู้สึกอันนี้บุญกุศลอันนี้ให้จิตใจต่างๆ ตั้งแต่เจ้ากรรมนายเวรต่างๆ ให้ได้รับส่วนกุศลอันนี้.. ได้รับส่วนกุศล

อันนี้ เห็นใหม่ จิตถึงจิตนะ ! ถ้าจิตถึงจิต ถ้าพูดถึงวัตถุ พูดถึงว่านี่ศาสนวัตถุ ศาสนธรรม ศาสนบุคคล.. ศาสนวัตถุนี้จับต้องได้ วัตถุอาารามเจริญสวยงามนี้ทำได้

ศาสนาธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนบุคคล ! ศาสนะเงิ จะนั่นคำว่าทำบุญกุศล.. บุญกุศลนี้มันเป็นนามธรรม พอเป็นนามธรรม ถ้าไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์นะ สิ่งนี้ถ้า ๑๘ มงกุฎนำไปใช้ มันใช้ไปอีกแง่มุมหนึ่ง มันใช้หน้าไหว้ หลังหลอก ปลิ้นปล้อนหลอกหลวง มันมีของมันทั้งนั้นแหละ นี่หน้าฉากก็ไปอย่างหนึ่ง หลังฉากก็ไปอย่างหนึ่ง..

แต่ถ้าเป็นคุณงามความดีนะ จิตหนึ่ง ! จิตหนึ่งเหมือนกัน นี่จะนั่นเราถึงบอกว่า เรื่องนามธรรม เรื่องความรู้ ถ้ามีหลักมีเกณฑ์จริง หลวงตาท่านบอกว่า “ถ้าคนที่มีธรรมนะ แสดงออกอย่างไรมันก็มีธรรมนั้นบวกรวมตลอด แต่ถ้าไม่มีธรรมนะ ให้ทำอย่างไรมันก็ไม่มีหรือ มันไม่มี”

จะนั่นสิ่งที่คำว่าไม่มี เห็นใหม่ คูตี มันเป็นนามธรรมเราจะวัดกันด้วยสิ่งใดละ สิ่งที่เป็นนามธรรมนี้คำมันวัดด้วยอย่างไร จะนั่นคนที่ปฏิบัติมา ผ่านสภาวะแบบนี้มันเข้าใจได้ มันเข้าใจได้ มันรู้หมดแหละ จริงหรือไม่จริง เท็จหรือจริง ควรหรือไม่ควร นี่ควรหรือไม่ควร แต่ ! แต่ถ้าทิวิมานะละ.. ทิวิมานะนะ เห็นใหม่ ว่าเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น

นี่คำว่าเกิดมีทิวิมานะ.. เวลาเราจะเข้าไปกตัญญูกตเวทินี้มันด้วยทิวิมานะของเรา ไร เรามีความรู้ความเห็นอย่างนี้ เราต้องการให้เป็นอย่างนั้น เราต้องการทั้งนั้นแหละ นี่ตรงนี้มันเป็นประเด็น มันเป็นเรื่องว่ามันจะขัดแย้งกันไร แต่ถ้าเราเข้าใจได้แล้วเรารู้ของเราเราเข้าใจของเรา

ครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ คูตี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปปรินิพพาน นี่ท่านยังสอนไปตลอดทางนะ แล้วคืนนั้นก็ยังสอนอยู่ นี่สอนมาตลอดทาง จนสุดท้าย “ภิกษุทั้งหลายเธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” คำสุดท้ายก่อนพระพุทธเจ้าจะนิพพานไป

นี่ครูบาอาจารย์ของเราก็มเหมือนกัน เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านพูดว่า หลวงปู่มัน ท่านพูดว่า “ให้ไว้ลาย” ลายกรรมฐานไง ลายความเป็นจริง ไม่ตื่นเต็น.. ไม่ตื่นเต็นไปกับ ความเป็นจริง ความเป็นจริงก็คือความเป็นจริง เราจะไปหลบหลีกเลี่ยงความเป็นจริงเป็นไป ไม่ได้ ถ้าเราไปเผชิญกับความเป็นจริง แต่ไปเผชิญกับความเป็นจริงด้วยความรู้เท่า เผชิญ กับความเป็นจริงด้วยความเป็นจริงนะ นี่มันเป็นอย่างนั้น.. เข้าใจกันอย่างนั้น

เราอยากให้คุณศิษย์กรรมฐาน อยากให้คุณศิษย์ของครูบาอาจารย์ของเรานี้ห่วง กตัญญู ความรักความผูกพัน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่การแสดงออกแบบกรรมฐานมันน่าดู มันนิ่ง ความนิ่ง ความเข้าใจได้.. ยิ่งดูสิ อริยมุมเห็นไหม นี่เวลาพระโสดาบัน พระ สกิทาคามี พระอนาคามี ถึงพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าบอกเลย

“เธออย่าดูความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้านะ นี่รู้เท่าในความรู้สึกที่เรา กระทบกระเทือนด้วย แล้วรู้เท่ากันควรแสดงออกมาน้อยแค่ไหนด้วย แล้วรู้เท่าถึงการ แสดงออกไปแล้วนี่มันกระทบกระเทือนใครด้วย ถึงจะแสดงออกและไม่แสดงออก” ความนิ่งอยู่ไง ความนิ่งแบบรู้เท่า.. แต่เราไม่รู้เท่า เรากระทบกันไปหมดเลย

ฉะนั้นความกระทบกระเทือนนะ.. นี่ความกตัญญูเราแสดงออกได้ ความแสดงออกเรา แสดงออกของเราได้ แต่ถ้ามันเป็นความกระทบกระเทือนไป สิ่งนั้นเราถึงบอกว่าเราทำก็ ได้เพื่อความสุข เพื่อความสบายใจของท่าน เราทำอะไรก็ได้ เห็นไหม

นี่ทุกคนพูดตลอดแหละ นี่ลูกศิษย์ขอให้สามัคคีกันๆ ความสามัคคีนะมันอยู่ที่การ ประพฤติปฏิบัติ อยู่ที่การกระทำ มันไม่ได้อยู่ที่การพูด การประพฤติการกระทำ มัน สามัคคีนี้มันจะเห็นหมด มันเข้าใจได้

ความสามัคคี เห็นไหม ถ้ามันเป็นธรรมชาติ นี่มัชฌิมาปฏิปทา นั่นก็คือความสามัคคี อันหนึ่ง เพราะมรรค ๘ รวมลงแล้วมันชำระกิเลส แล้วมันสามัคคีไง สามัคคีเพื่อ ประโยชน์ สามัคคีเพื่อชำระกิเลส.. มันก็สามัคคีโดยกิเลส มันก็สามัคคีไปมันมีแต่พูด พูด ว่าสามัคคี แต่พฤติกรรมมันเป็นสามัคคีใหม่ การกระทำสามัคคีใหม่ อันนี้พูดถึงครูบา อาจารย์เรานะ

นี่เราเปรียบเทียบถึงชีวิตใจ ชีวิตหนึ่ง เห็นใหม่ ชีวิตหนึ่งเกิดมาลุ่มๆ คอนๆ ชีวิตหนึ่งเกิดมาเพื่อประเทศชาติ ชีวิตหนึ่งเกิดมาเพื่อวิญญะ.. วิญญะนะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เกิดมาตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมนี่ปรารถนาสิ่งที่เป็นบุญกุศล นรก อเวจีต่างๆ ก็อยากจะพ้นจากทุกข์ทั้งนั้นแหละ มนุษย์ก็อยากจะพ้นจากทุกข์ มนุษย์ก็อยากจะมีความสุขมหาศาล เห็นใหม่ เกิดมาเพื่อวิญญะ เกิดมาจากสามโลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพเลยละ

มนุษย์คนหนึ่งเกิดมาเพื่อสิ่งใด มนุษย์คนหนึ่งเกิดมาศักยภาพมากน้อยแค่ไหน มนุษย์คนหนึ่งเกิดมาเพื่อประโยชน์กับใคร..

ประโยชน์จะเกิดได้ต่อเมื่อมนุษย์นั้นได้ชำระกิเลสในหัวใจของตัวเองจนหมดสิ้น ! มนุษย์นั้นได้ทำความสะอาดในหัวใจนั้น ขบวนการของใจนั้นมันสะอาดบริสุทธิ์ มันถึงเอาขบวนการนั้น เอาความรู้ันั้น เอาศีลธรรมอันนั้นมาเพื่อแผ่คนอื่นได้ไง

ความเชื่อแผ่มันมาจากไหน ถ้ามันไม่มาจากสัจจะความจริงอันนั้น ถ้าไม่มาจากสัจจะความจริงอันนั้น ความเชื่อแผ่นั้นจะไม่มี ความเชื่อแผ่อันนั้นมาจากจิตดวงนั้น จิตที่มีการกระทำอันนั้น จนสะอาดบริสุทธิ์นั้น.. นี้พูดถึงครูบาอาจารย์นะ !

มันสะท้อนใจ สะท้อนใจที่บอกว่าให้นิ่งอยู่ เหมือนกับการปล่อยวาง เหมือนการไม่รู้ไม่ตอบสนอง แต่ตอบสนองนะ แต่การตอบสนองแบบกดถ่วงกดทับ กับการตอบสนองแบบอุ้มชูยกขึ้นมันแตกต่างกันนะ ความตอบสนองแบบยกขึ้นด้วยความบูชา ความตอบสนองด้วยการกดทับกดถ่วงมันแตกต่างกัน ฉะนั้นการแสดงออกมันต้องแสดงออกด้วยความรู้เท่า การแสดงออกเพื่อประโยชน์ เห็นใหม่

นี่เรื่องศาสนา มันหยาบ ละเอียดแตกต่างกัน จิตใจ วุฒิภาวะของคนสูงต่ำแตกต่างกัน เราพยายามศึกษาของเรา เพื่อประโยชน์กับเราเนาะ เอวัง